

Streik

Så funkar det

Lärarhandledning

arena skolinformation

Innehåll

Om handledningen och filmen.....	3
Om handledningen	3
Om filmen Strejk – hur funkar det?	3
Övningar i att diskutera och analysera	4
Aktivt tittande – en övning i sammanfatta med egna ord.....	4
Diskutera filmen med modellen EPA, Enskilt – par – alla	4
Analysera filmen utifrån modellen problem, orsaker, konsekvenser och lösningar	4
Övning Fyra hörn.....	5
Skrivövningar.....	6
Förslag på fördjupande uppgifter	8
Så kan ni jobba vidare	9
Kopplingar till aktuella ämnesplaner	10

Om handledningen och filmen

Om handledningen

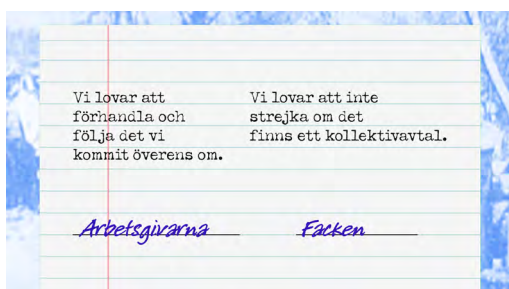
Den här lärarhandledningen är producerad av Arena Skolinformation, en del av Arena-gruppen, i nära samarbete med ett antal fackförbund. Den kan med fördel användas tillsammans med våra andra utbildningsmaterial och filmer om arbetsliv och arbetsmiljö som finns på arbetslivskoll.se.

Handledningen vänder sig till dig som vill arbeta med filmen *Strejk – så funkar det?* i undervisningen. Den riktar sig främst till lärare i samhällskunskap, historia och svenska på gymnasiet men kan även användas i andra ämnen och skolformer.

I handledningen hittar du övningar om att diskutera och analysera, skrivövningar och förslag på fördjupningsuppgifter. Det finns även förslag på hur ni kan jobba vidare med frågor om arbetsliv och arbetsmiljö och kopplingar till aktuella ämnesplaner.

Om filmen *Strejk – hur funkar det?*

Strejk – hur funkar det? är en 4 minuter lång utbildningsfilm. I filmen förklarar vi varför det är så ovanligt med strejker i Sverige och hur regelverket kring strejker ser ut. Vi går även igenom den historiska bakgrunden till reglerna i dagens arbetsliv och förklarar olika begrepp som kollektivavtal, fredsplikt och sympatiåtgärder. Mer information om strejker finns i presentationen *Strejk – hur funkar det?* och artikeln *Strejker förr och nu*.



Övningar i att diskutera och analysera

Aktivt tittande – en övning i sammanfatta med egna ord

En kort film om ett intressant ämne kan vara ett bra sätt att öva upp både sin språkförståelse och sin analysförmåga.

Det finns många olika varianter att göra det på. Ett sätt är att uppmana eleverna att titta aktivt och skriva ned och sammanfatta de viktigaste delarna och begreppen med hjälp av stödord.

En lämplig fortsättning kan vara att eleverna får sammanfatta filmen med egna ord skriftligt och/eller muntligt samt göra en ordlista med begrepp som tas upp.

Diskutera filmen med modellen EPA, Enskilt – par – alla

Att se en utbildningsfilm och diskutera utifrån det man sett är ett bra sätt att öva upp sin förmåga att ta till sig ett faktainnehåll och att uttrycka sig muntligt. Ni kan utgå från diskussionsfrågorna i slutet av filmen eller låta eleverna formulera egna diskussionsfrågor utifrån filmen.

Detta kan göras på en mängd olika sätt. En variant är modellen EPA, Enskilt Par Alla. Eleverna får först tänka själva, sedan prata i par, och till sist lyfter läraren några saker i helklass.

Filmen avslutas med följande diskussionsfrågor

- Har du märkt av en strejk någon gång? Vad tänkte du när det hände?
- Hur tror du det hade sett ut på arbetsmarknaden om Saltsjöbadsavtalet inte hade slutits?
- Vad tror du är de största skillnaderna mellan att arbeta på en arbetsplats med kollektivavtal och en utan?

Analysera filmen utifrån modellen problem, orsaker, konsekvenser och lösningar

Att diskutera innehållet i en utbildningsfilm utifrån modellen problem, orsaker, konsekvenser och lösningar kan vara ett sätt att stärka elevernas analysförmåga och ge en fördjupad förståelse för ämnet som berörs i filmen. Detta kan göras som en enskild uppgift, som ett grupparbete, i helklass eller i en kombination av dessa.

Övning Fyra hörn

I en fyra hörn-övning ställer läraren en fråga och presenterar fyra tänkbara svar på denna. De olika hörnen i rummet betyder olika svar. Eleverna får sedan ta ställning genom att ställa sig i det hörn som stämmer bäst in på hur de tycker. De olika hörnen får prata ihop sig och sedan berätta hur de resonerat. Om någon vill byta hörn går det bra. Avsluta gärna med fri diskussion. Denna övning går att göra oavsett hur mycket förkunskaper gruppen har.

Förslag på frågor till fyra hörn-övning:

Uppvärmningsfråga:

Mitt favoritgodis är...

1. Choklad
2. Lakrits
3. Surt
4. Något annat.

Vad är det viktigaste för att vara nöjd med sitt jobb?

1. Lönen
2. Arbetsuppgifterna
3. Att kunna påverka saker
4. Något annat.

Vem har störst ansvar för att vi ska ha det bra på jobbet?

1. Politiker
2. Arbetsgivare
3. Anställda
4. Någon annan.

Skrivövningar

Skrivövningar att komma igång med

Genom att skriva egna texter stimuleras elevernas skrivlust och språkförmåga. Här är förslag på några olika skrivövningar om arbete som passar bra för att komma igång med skrivandet.

■ En dag på mitt jobb

Föreställ dig en dag i ditt liv 5–10 år framåt i tiden.

- Hur ser ditt liv ut?
- Var bor du?
- Vilka umgås du med?
- Vad jobbar du med?
- Vad har du för arbetsuppgifter?
- Hur är din lön?
- Vad har du för kollegor?
- Hur är arbetsmiljön?
- Hur trivs du på jobbet?

■ En dag på jobbet år 2053

Tänk dig att du vaknar upp en dag år 2053.

- Vilken teknik använder du i din vardag och på jobbet?
- Har det blivit sämre eller bättre för arbetstagare?

Beskriv en vanlig dag i ditt liv. Förslag på saker som kan vara med:

- arbetsuppgifter
- arbetstider
- trivsel på jobbet
- faror på jobbet
- resväg till jobbet
- matvanor
- fritidsintressen

■ En dag på jobbet år 1910

Titta på bilden från Bolinders verkstad år 1910 i materialet *Arbetsmiljö – Så funkar det* eller bilden på ett café i Stockholm år 1910 i materialet *Arbetslivet – om arbetsmarknaden i Sverige och världen* eller en annan bild från samma tid.

Välj en person på en av bilderna och beskriv en vanlig dag i personens liv från att den vaknar tills den går och lägger sig. Förslag på saker som kan vara med:

- arbetsuppgifter
- arbetstider
- trivsel på jobbet
- faror på jobbet
- matvanor
- bostad
- resväg till jobbet
- familj
- vänner
- drömmar



Bolinders verkstad år 1910
Fotograf: Okänd
Källa: Stockholmskällan

Förslag på fördjupande uppgifter

Förslag på fördjupande uppgifter i samhällskunskap

- Jämför hur reglerna kring strejker ser ut i olika länder. Vilka likheter och skillnader finns?
- Jämför antalet strejkdagar i olika länder. Vilka har minst och flest och vad beror det på?
- Jämför ett tillfälle då det blev strejk och ett då det inte blev det. Till exempel strejken på Tesla 2023 och de uteblivna strejkerna på Klarna och Spotify samma år. Vilka orsaker finns det till att det blev strejk eller inte?

Fler fördjupningsuppgifter i samhällskunskap hittar du i *Fördjupning i arbetslivet*.

Förslag på fördjupande uppgifter i historia

- Undersök en historisk strejk i Sverige eller i ett annat land. Vilka var de viktigaste orsakerna och konsekvenserna?
- Undersök en strejk eller en annan historisk händelse ur olika perspektiv.
- Fler övningar om bland annat källkritik och historiebruk hittar du i lärarhandledningen *Historielektioner om arbetslivet*.

Förslag på fördjupande uppgifter i svenska

Skriv nyhetsartiklar och sammanställ till en tidning.

Förslag på ämnen

- Gör intervjuer med folk i skolan om vad de vill jobba med i framtiden.
- Besök en arbetsplats och intervju folk där om hur de trivs på arbetsplatsen.
- Intervju en äldre släkting om hur arbetslivet förändrats under dennes livstid.

Fler övningar om att skriva olika texttyper, lyssna och tala hittar du i lärarhandledningarna *Retorik om arbetslivet* och *Lärarhandledning – Lättlästa artiklar om arbetslivet*.

Så kan ni jobba vidare

På arbetslivskoll.se hittar ni bl.a. följande material som passar bra om ni vill jobba vidare med teman kring arbetsvillkor och arbetsmiljö.

- **Arbetslivet – om arbetsmarknaden i Sverige och världen** med tillhörande lärarhandledning. Finns även som ljudbok.
- **Arbetsmiljö – Så funkar det med tillhörande lärarhandledning.** Finns även som ljudbok.
- Serien **A–Ö om arbetslivet** med tillhörande lärarhandledning.
- Filmerna **Vanliga frågor och svar del 1 och 2** med tillhörande lärarhandledning.

Kopplingar till aktuella ämnesplaner

■ Utdrag ur gymnasieskolans ämnesplan Samhällskunskap (Gy 11)

Ämnets syfte: Eleverna ska ges möjlighet att utveckla förståelse för frågor om arbetsliv, resurser och hållbar utveckling.

■ Utdrag ur gymnasieskolans kursplan Samhällskunskap 1a1 och Samhällskunskap 1b

Centralt innehåll: Arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö. Arbetsmarknadens parter, deras olika roller och betydelse för samhällsutvecklingen.

■ Utdrag ur gymnasieskolans ämnesplan Samhällskunskap (Gy 25)

Ämnets syfte: Genom undervisningen ska eleverna utveckla kunskaper om samhällens organisation och centrala institutioner, individers rättigheter och skyldigheter samt om hur människor kan delta i och påverka samhället

■ Utdrag ur gymnasieskolans ämnesplan Samhällskunskap nivå 1a1 och 1b

Centralt innehåll: ... arbetsliv, hållbarhet, jämlikhet och jämställdhet

■ Utdrag ur Skolverkets ämnesplan Historia (Gy 11)

Undervisningen i ämnet historia ska ge eleverna förutsättningar att utveckla:

Kunskaper om tidsperioder, förändringsprocesser, händelser och personer utifrån olika tolkningar och perspektiv.

Förmåga att använda en historisk referensram för att förstå nutiden och för att ge perspektiv på framtiden.

■ Utdrag ur Skolverkets ämnesplan Historia (Gy 25)

Ämnets syfte: Genom undervisningen ska eleverna utveckla sin historiska referensram för att förstå frågor som har betydelse för nuet och framtiden, samt för att kunna analysera historiska förändringsprocesser ur olika perspektiv.

Eleverna ska utveckla sina kunskaper om olika tiders levnadsvillkor och människors roller i samhällsförändringar.

■ Utdrag ur gymnasieskolans ämnesplan Svenska (Gy 11)

Ämnets syfte: Undervisningen i ämnet svenska ska syfta till att eleverna utvecklar sin förmåga att kommunicera i tal och skrift samt att läsa och arbeta med texter, både skönlitteratur och andra typer av texter.

Svenska 1

Centralt innehåll: Skriftlig framställning av texter för kommunikation, lärande och reflektion ...

Utdrag ur gymnasieskolans ämnesplan Svenska (Gy 25)

Ämnets syfte: Undervisningen i ämnet svenska ska syfta till att eleverna utvecklar sin förmåga att tala, lyssna, läsa och skriva.

Eleverna ska ges rikligt med tillfällen att tala och samtala samt att skriva olika typer av texter.

Svenska nivå 1

Centralt innehåll: Skriftlig framställning av olika typer av texter för kommunikation, lärande och reflektion ...

arena skolinformation

Lärarhandledning: Strejk – så funkar det

Text: Staffan Kahn

Grafisk form: Simon Karlsson

© Arena Skolinformation 2026